

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคนิวนอร์มอล
ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
A Study of Factors Affecting Undergraduate Student Entrepreneurship
in the New Normal Era Higher Education in Thailand

แสงสุข พิทยานุกุล
Sangsuk Pitthayanukul
สุนีย์ พิทยานุกุล
Sunee Pithayanukul

คณะบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอโยธยา
Faculty of Business Administration, Institute of Entrepreneurial Science Ayothaya

Received: 29 March 2024

Revised: 11 November 2025

Accepted: 18 November 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยในบริบทยุคนิวนอร์มอล และ 2) วิเคราะห์ความสามารถในการพยากรณ์ของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ ทักษะเชิงธุรกิจ และการจัดการศึกษาด้านการประกอบการ ต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ได้มาจากการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอลมากที่สุด ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.751) รองลงมาคือ ทักษะเชิงธุรกิจ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.790) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.765) และคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.794) ทั้งสี่ปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ และสามารถร่วมกันพยากรณ์ความตั้งใจได้ร้อยละ 61 ($R^2 = 0.610$, Adjusted $R^2 = 0.594$) ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย โดยสถาบันอุดมศึกษาควรออกแบบหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางธุรกิจ ขณะที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานและแหล่งทุน เพื่อสนับสนุนนักศึกษาในการเริ่มต้นธุรกิจในยุคนิวนอร์มอล

คำสำคัญ: นักศึกษา; ความตั้งใจ; การเป็นผู้ประกอบการ

Abstract

This study aims to 1) examine the perceived importance of factors influencing entrepreneurial intention among undergraduate students in Thailand during the New Normal era, and 2) analyze the predictive power of four key factors—business environment, entrepreneurial characteristics, economic capital, and entrepreneurship education—on students' entrepreneurial intention. The target population comprised undergraduate students in Thailand. A sample of 400 students was selected using convenience sampling. The research instrument was a structured questionnaire using a 5-point Likert scale. Data were analyzed using descriptive statistics (mean and standard deviation) and multiple regression analysis. The findings revealed that students rated entrepreneurship education tailored to the New Normal as the most significant factor ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.751), followed by economic capital ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.790), business environment ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.765), and entrepreneurial characteristics ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.794). All four factors were positively correlated with entrepreneurial intention at a statistically significant level ($p < 0.05$). Moreover, these factors collectively predicted 61% of the variance in entrepreneurial intention ($R^2 = 0.610$, Adjusted $R^2 = 0.594$). The study offers implications for policy and curriculum development. Higher education institutions should design practice-oriented curricula that integrate digital and business technologies, while government and support agencies should provide financial access and infrastructure to foster new-generation entrepreneurs in the New Normal context.

Keywords: undergraduate student; intention; entrepreneurship

1. บทนำ (Introduction)

หากย้อนไป 20 ปีที่แล้ว ผู้ที่เริ่มต้นประกอบธุรกิจจะมองไปที่การประกอบธุรกิจแบบ SME (Small Medium Enterprises) คือ วิชากิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่รวมถึงอุตสาหกรรมการผลิต กิจการค้าส่งและค้าปลีก และกิจการบริการที่มีรายได้เติบโตประมาณร้อยละ 30 ถึง ร้อยละ 50 ต่อปี อย่างไรก็ตามธุรกิจ SMEs ในประเทศไทยยังมีปัญหาหลายประการ เช่น ด้านการตลาด ด้านแรงงาน ด้านเทคโนโลยี การผลิตด้านเงินทุน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการส่งเสริมของรัฐและเอกชน ส่งผลให้จำนวนการประกอบธุรกิจแบบ SME ลดลงจากการปรับตัวไม่ทัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการประกอบธุรกิจแบบ Start-up ซึ่งมีลักษณะของประกอบกิจการที่เติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงเริ่มต้นธุรกิจ การดำเนินธุรกิจต้องอาศัยเครื่องมือทางการเงินและการบริหารองค์กรที่แตกต่างจากธุรกิจ SME แบบเดิม จึงมีหน่วยงานที่มุ่งสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคนรุ่นใหม่ด้านการเป็นผู้ประกอบการ อาทิ UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) ได้จัดทำคู่มือนโยบายการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Policy Guide on Youth Entrepreneurship) ซึ่งกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาได้รับการสนับสนุนด้านการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีการจัดตั้งสถาบันการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการรุ่นใหม่อันจะนำไปสู่การสร้างงาน การขยายตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งมีคนรุ่นใหม่เป็นหลักสำคัญในการพัฒนาดังกล่าว ทั้งนี้คู่มือได้กำหนดกรอบแนวคิดด้านการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1) การกำหนดกลยุทธ์การประกอบการระดับชาติ 2) การปรับสมดุลของสภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบให้มีความเหมาะสม 3) การส่งเสริมการศึกษาด้านความเป็นผู้ประกอบการและการพัฒนาทักษะ 4) การอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีและการแลกเปลี่ยนนวัตกรรม 5) การปรับปรุงการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และ

6) การส่งเสริมความตระหนักและการสร้างเครือข่าย (International Institute for Trade and Development, 2018)

ปัจจุบันประเทศไทยมีการส่งเสริมผู้ประกอบการมากขึ้นเนื่องจากมีบทบาททำให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยลดอัตราการว่างงานและเพิ่มช่องทางการนำรายได้จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศ (Smithikrai, 2005) แต่ประเทศไทยยังไม่มีนโยบายหรือการสนับสนุนที่ชัดเจนในการพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เนื่องจากนักกำหนดนโยบายของประเทศยังคงให้ความสำคัญด้านการพัฒนาเด็กและครอบครัว การยกระดับคุณภาพการศึกษา การพัฒนาทักษะ ทักษะคน ความเชื่อและสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองตามขอบเขตของวัฒนธรรม (International Institute for Trade and Public Organization Development, 2018) ทั้งนี้จากรายงาน Doing Business 2019: Reforming to Create Jobs (World Bank, 2019) ของธนาคารโลกได้จัดอันดับให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่สามารถเริ่มต้นทำธุรกิจได้ง่ายเป็นอันดับที่ 27 จาก 190 ประเทศทั่วโลก แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ประชาชนรุ่นใหม่ในประเทศยังขาดความรู้ด้านการประกอบการ ทำให้มหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศไทยเริ่มมีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการเพื่อให้นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ซึมซับแนวคิดในการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น ในส่วนของการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้เลือกเก็บข้อมูลจากนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ด้วยเหตุผล คือ เป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของประเทศ มีความผูกพันเป็นหนึ่งเดียวกับท้องถิ่นโดยมีพันธกิจสำคัญ คือ “การพัฒนาท้องถิ่น” อันนับเป็นพันธกิจสำคัญที่มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งพึงตระหนักในเรื่องนี้ (Suwanmongkol, 2014) นอกจากนี้เพื่อยกระดับมาตรฐานทางวิชาการและเสริมสิ่งเกื้อหนุนต่อการผลิตนักศึกษาสู่การสร้างอาชีพในอนาคตหลังจากจบการศึกษา (Yothongyot & Sukmuangma, 2016) จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคนิวนอร์มอลของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อเสนอแนวทางในการจัดระบบการเรียนการสอน การพัฒนาความสามารถในการประกอบการ อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้ตอบโจทย์ต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่จะเข้มแข็งและยั่งยืน หนุนเสริมขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

- 1) เพื่อศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะผู้ประกอบการ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจและปัจจัยการศึกษาด้านการประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะผู้ประกอบการ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจและปัจจัยการศึกษาด้านการประกอบการที่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

3. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ยุคนิวนอร์มอล

การริเริ่มประกอบการธุรกิจแบบเด็กรุ่นใหม่นั้น มีลักษณะแนวความคิด ประกอบด้วย แนวคิดที่ 1 คือ แนวคิดการดำเนินธุรกิจใหม่ภายใต้ความเสี่ยงสูงซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการแสวงหาโอกาสในตลาดและความสามารถในการสร้างสรรค์ธุรกิจที่ตอบสนองความต้องการกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน และมีการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงรุกที่ต้องอาศัยโอกาสทางธุรกิจที่เหมาะสมซึ่งโอกาสทางธุรกิจ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ (Sasananan, 2007) ดังนี้ 1) ความทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาปัจจุบัน หรือเป็นปัญหาซึ่งยังไม่ได้รับการแก้ไขในปัจจุบัน 2) มีเทคโนโลยีรองรับ 3) เป็นสิ่งที่สำคัญ มีคุณค่า และมีความต้องการซื้อ 4) การสร้างกำไร

5) มีการเกื้อหนุนจากสภาพแวดล้อม และแนวความคิดที่ 2 คือ แนวคิดความสามารถในการถูกจ้างงานต้องใช้ทักษะและความสามารถเพื่อให้ตนเองเกิดความน่าสนใจที่จะให้ผู้ว่าจ้างสนใจที่จะจ้างได้ ในปี พ.ศ. 2532 องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development) ได้ให้มุมมองของผู้ประกอบการรุ่นใหม่โดยเพิ่มความคิดในด้านการพัฒนาส่วนบุคคล และวัฒนธรรมทางธุรกิจ ซึ่งความคิดทั้งสองอย่างนี้เกี่ยวข้องกับความคิดและนิสัย ซึ่งมีความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และความกล้าเสี่ยงซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องมึทั้งในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานด้วย

Vogel & Kovacheva (2014) ได้ทำการศึกษาและอธิบายว่า ผู้ประกอบการรุ่นเยาว์นั้นมีบุคลิกและลักษณะนิสัยที่ไม่ค่อยแตกต่าง แต่จะมีการตัดสินใจที่แตกต่างของบุคคลนั้น ๆ ในสถานะที่มีข้อมูลที่ไม่แน่นอน และจำกัด นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า บุคลิกลักษณะการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ที่ประสบความสำเร็จเป็นผลจากการเข้ามาเป็นผู้ประกอบการด้วยความตั้งใจและยังมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมถึงความแตกต่างกันสำหรับบุคคลกลุ่มน้อยด้วย

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ คือ

1) ระบบการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับวิชาชีพที่เป็นที่ต้องการในภาคเอกชน ดังนั้นระบบการศึกษาต้องผลิตบุคลากรที่มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการในธุรกิจนั้น ๆ ได้

2) คุณภาพของระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบการศึกษา เพราะเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การที่ผู้ประกอบการรุ่นเยาว์จะประสบความสำเร็จนั้น จะต้องตระหนักถึงอุปสรรคที่ขัดขวางด้วย เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การกู้ยืมเงิน เนื่องจากยังไม่มีที่น่าเชื่อถือ ขาดความสามารถด้านการจัดการ ขาดทักษะด้านเทคนิคและด้านการตลาด เนื่องจากความรู้ดังกล่าวยังไม่เข้าถึงผู้ประกอบการรุ่นใหม่อย่างเต็มที่ และอาจเป็นผลจากการขาดประสบการณ์ร่วมด้วย

3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

Somsawat, Netpradit, & Phanpha (2022) ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยแบ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายในซึ่งเป็นแรงผลักดันภายในธุรกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดการและดำเนินงานของธุรกิจ ทั้งนี้ธุรกิจสามารถควบคุมและจัดสรรสภาพแวดล้อมลักษณะนี้ให้เป็นไปตามแนวทางที่ต้องการได้ เช่น โครงสร้างองค์กร ความสามารถของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กร และทรัพยากรต่าง ๆ ในธุรกิจ ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นทางธุรกิจที่ไม่สามารถดำเนินการควบคุมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและก่อให้เกิดทั้งที่เป็นโอกาส และอุปสรรค ต่อการดำเนินงานขององค์กร เช่น คู่แข่งขัน ผู้จำหน่าย ตลาดแรงงาน ผู้บริโภค สภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมืองและกฎหมาย รวมถึงสังคมและวัฒนธรรมด้วย

3.3 แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ

Office of the National Economic and Social Development Board (2007) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของทุนทางเศรษฐกิจประกอบด้วย 4 ทุนหลัก คือ 1. ทุนทางกายภาพ 2. สินทรัพย์ทางการเงิน 3. สินทรัพย์ที่ไม่สามารถจับต้องได้ทางกายภาพแต่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ได้ในอนาคต และ 4. แรงงานและทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งทุนเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยช่วยส่งเสริมการจัดการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาคุณภาพชีวิตและความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 แนวคิดการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ

การศึกษาด้านการประกอบการ คือ การสอน การฝึกอบรม และการให้ความรู้แก่ผู้สนใจในการจัดตั้งธุรกิจหรือพัฒนาธุรกิจให้เกิดสิ่งใหม่ โดยเน้นไปที่ทักษะที่จำเป็นของผู้ประกอบการเพื่อนำไปปรับกับธุรกิจที่กำลังดำเนินการอยู่ (Bécharde & Toulouse, 1998) อีกทั้ง Gibb (2002) ได้กล่าวว่า การศึกษาด้านการประกอบการสามารถทำให้เกิดทักษะและการสร้างลักษณะของแต่ละบุคคล เกิดการพัฒนาและการวางแผนทางนวัตกรรม ซึ่งมุ่งเน้นด้านความเชี่ยวชาญของการทำธุรกิจต่อโอกาสทางธุรกิจ นอกจากนี้ Dahleez, 2009 และ Holmgren et al., 2005 กล่าวว่า การศึกษาด้านการประกอบการคือหัวใจสำคัญในการพัฒนาความเชื่อคุณค่า และทัศนคติให้เกิดความมั่นใจเพื่อให้นักศึกษาพิจารณาว่าอาชีพผู้ประกอบการเป็นสิ่งที่น่าดึงดูดและเป็นทางเลือกให้กับการจ้างงาน

3.5 ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ความตั้งใจเป็นเหตุให้เกิดการตัดสินใจที่จะลงมือทำหรือเป็นการสร้างความปรารถนาให้เป็นจริงในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งความตั้งใจถือเป็นตัวบ่งชี้ของบุคคลที่มีความเต็มใจที่จะพยายามอย่างหนักหน่วงในการวางแผนและลงมือทำโดยแสดงออกให้เห็นเป็นพฤติกรรมยังมีความตั้งใจมาก พฤติกรรมก็จะมีผลชัดเจนมาก ซึ่งสามารถใช้ได้จริงกับการศึกษาด้านความตั้งใจ เพราะการวัดพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ยากต่องานวิจัย (Ajzen, 1991) ดังนั้นความตั้งใจจะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมโดยที่ความตั้งใจจะเป็นตัวทำนายโดยตรงต่อพฤติกรรม (Wu, 2010) ทั้งนี้มีการอธิบายถึงพฤติกรรมต่อการเป็นผู้ประกอบการว่าเกิดจากความตั้งใจและพฤติกรรมวางแผนซึ่งนักวิจัยหลายคนเห็นด้วยว่าพฤติกรรมสามารถทำนายความตั้งใจได้จริง (Krueger & Carsrud, 1993)

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศจำนวนมากที่มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา โดยเฉพาะในยุคที่บริบทของเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากสถานการณ์โควิด-19 หรือที่เรียกว่ายุคนิวนอร์มอล ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อแนวคิด การวางแผนอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการของคนรุ่นใหม่ งานวิจัยของ Wannamakok, Sissokho, & Gates (2020) ศึกษาทัศนคติของนิสิตวิทยาลัยการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมส่วนบุคคล (Innovativeness) และทัศนคติ (Attitude) ที่มีต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention: EI) โดยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับนวัตกรรมสูงมีแนวโน้มที่จะมีเจตนาในการประกอบธุรกิจมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยชี้ให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาควรส่งเสริมทักษะด้านนวัตกรรมควบคู่กับการปลูกฝังทัศนคติเชิงบวกต่อการประกอบธุรกิจ ต่อมา Sahakijpicharn et al. (2024) ได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรม (Theory of Planned Behavior: TPB) เพื่อศึกษานักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวน 426 คน โดยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมากที่สุดคือ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Attitude Toward Entrepreneurship) รองลงมาคือ การรับรู้ว่าคุณสมบัติของตนเองสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ (Perceived Behavioral Control) การสนับสนุนทางสังคม การศึกษาเชิงผู้ประกอบการ และการสนับสนุนจากภาครัฐ งานวิจัยนี้ยืนยันว่าทฤษฎี TPB ยังคงเป็นกรอบแนวคิดที่มีความเหมาะสมในการศึกษาความตั้งใจเชิงผู้ประกอบการในบริบทไทย ในขณะที่ Wannamakok, Sissokho, & Gates (2022) ได้ศึกษาผลกระทบของสถานการณ์โควิด-19 ต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในกลุ่มนักศึกษาไทย โดยใช้ทฤษฎี Social Cognitive Career Theory (SCCT) ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้เชิงลบเกี่ยวกับผลกระทบของโควิด-19 กลับกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนภายใน เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-efficacy) และความปรารถนาใน

ความสำเร็จ (Desirability) ซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์วิกฤติสามารถเป็นแรงผลักดันให้เกิดแนวคิดเชิงผู้ประกอบการได้เช่นกัน ทั้งนี้ในระดับต่างประเทศ Zhang & Huang (2021) ได้ศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศจีน พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองด้านผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Self-efficacy: ESE) มีบทบาทเป็นตัวแปรกลางระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจยุคหลังโควิด-19 กับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในครอบครัวเกี่ยวกับธุรกิจ หรืออยู่ในสาขาวิชาที่เอื้อต่อการริเริ่มกิจการใหม่ จะมีแนวโน้มในการสร้างธุรกิจของตนเองมากขึ้น งานวิจัยนี้เน้นย้ำถึงบทบาทของ Self-efficacy ในการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมภายนอกให้กลายเป็นแรงผลักดันภายใน สุดท้าย Ye & Kang (2025) ได้เสนอกรอบแนวคิดเชิงผสมผสานที่นำ Entrepreneurial Self-efficacy, ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ และบทบาทของการศึกษาเชิงผู้ประกอบการมาเป็นองค์ประกอบสำคัญ ผลการศึกษาระบุว่า ทักษะคิดเป็นตัวแปรกลางที่เชื่อมโยงระหว่าง ESE กับ EI และการศึกษาด้านผู้ประกอบการมีบทบาทส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมีผลต่อทัศนคติได้มากขึ้น งานวิจัยนี้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการออกแบบหลักสูตรหรือกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างทัศนคติและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาเพื่อผลักดันให้เกิดการลงมือจริง

ดังนั้น จะเห็นว่างานวิจัยข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มที่สอดคล้องกันในหลายประเทศว่า ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในยุคนิวนอร์มอลได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยภายในบุคคล (เช่น ทัศนคติ ความเชื่อมั่นในตนเอง) และปัจจัยภายนอก (เช่น การศึกษา สถานการณ์เศรษฐกิจ และนโยบายภาครัฐ) ซึ่งเป็นกรอบพื้นฐานสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ประกอบการในอนาคต

4. วิธีการวิจัย (Research Methodology)

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่มุ่งศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ ทักษะทางเศรษฐกิจ และการจัดการศึกษาด้านการประกอบการ ที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยในบริบทยุคนิวนอร์มอล โดยมีวิธีการวิจัยดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เคยเรียนหรือกำลังเรียนวิชาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ มีแนวโน้มต้องการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในอนาคต โดยเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งแบ่งตามกลุ่มพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคใต้ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงจากขนาดของกลุ่มตัวอย่างของคอคแรน (Cochran, 1977) ใช้ในกรณีที่ไม่มีทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน แต่ทราบว่ามีจำนวนมาก

$$\text{ใช้สูตร } n = \frac{z^2}{4e^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

Z = ค่าคะแนนมาตรฐานของ Z-score ที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนด (คือ 1.96 สำหรับระดับความเชื่อมั่น 95%)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ระดับความผิดพลาดที่กำหนด เช่น 0.05 หรือ 5%)

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad n = \frac{(1.96)^2}{4(0.05)^2} = 384.16$$

ดังนั้น ในการวิจัยนี้จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างที่แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย (Strata) ก่อนแล้วจึงเลือกตัวอย่างจากประชากรแต่ละชั้นย่อยด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างที่เป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random) (Gall et al., 1996) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกมหาวิทยาลัยรัฐบาลกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งแบ่งตามกลุ่มพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคใต้ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกลุ่มรัตนโกสินทร์

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ในแต่ละระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วนเท่า ๆ กัน ได้จำนวนแต่ละกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏละ 80 คน

ขั้นตอนที่ 3 จำนวนตัวอย่างของแต่ละระดับชั้นตามสัดส่วนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก หากผู้วิจัยต้องการรวบรวมข้อมูลจากบุคคลใดที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดและบุคคลนั้นยินดีให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยก็จะเลือกบุคคลนั้นเป็นตัวอย่างในการวิจัย (Bailey, 1987)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยอ้างอิงจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถวัดปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้อย่างเหมาะสม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ชั้นปี คณะที่ศึกษา ภูมิภาค สถานะทางเศรษฐกิจ และภูมิหลังครอบครัว โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เช่น โอกาสในการเข้าถึงข้อมูลตลาด การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก การแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจในตนเอง ความกล้าเสี่ยง และความรับผิดชอบ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อ ปัจจัยด้านทุนทางเศรษฐกิจ เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ความสามารถในการจัดการต้นทุน และทรัพยากรในการเริ่มต้นธุรกิจ

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอล เช่น การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในหลักสูตร และการฝึกอบรมเชิงผู้ประกอบการ

ทั้งนี้คำถามส่วนที่ 2 – ส่วนที่ 5 ใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert, 1967) แบบ 5 ระดับ เพื่อวัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถาม

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็น

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้การอ้างอิงจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยเพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพ ทั้งนี้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ทำแบบประเมินโดย

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของเนื้อหา พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม แต่ละข้อกับวัตถุประสงค์มากกว่า 0.50 ทุกข้อแสดงว่า คำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา และเมื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สถิติและพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของคำถามในแต่ละด้าน พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าสัมประสิทธิ์มากกว่า 0.70 ขึ้นไป (Hair et al., 2010)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารงานวิจัย บทความ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ ใช้เครื่องมือในการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการอธิบายข้อมูลสถานภาพทั่วไปและการแปลผลจากแบบสอบถามเป็นรายชื่อ
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอล

5. ผลการวิจัย (Research Finding)

5.1 ระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะผู้ประกอบการ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจและปัจจัยการศึกษาด้านการประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ยุคนิวนอร์มอลประเทศไทย โดยรวมมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอล ($\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.751) ระดับมาก รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านทุนทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.790) ระดับมาก ต่อมา ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.765) ระดับมาก และ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.794) ระดับมาก ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการศึกษาด้านการประกอบการแบบนิวนอร์มอล ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย เมื่อพิจารณาในภาพรวม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
1. สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	4.07	0.765	มาก
2. คุณลักษณะของผู้ประกอบการ	4.00	0.794	มาก
3. ทุนทางเศรษฐกิจ	4.09	0.790	มาก
4. การศึกษาด้านการประกอบการแบบนิวนอร์มอล	4.17	0.751	มาก

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2564 และจากการคำนวณ

5.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะผู้ประกอบการ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ และปัจจัยการศึกษาด้านการประกอบการที่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ และปัจจัยการศึกษาด้านการประกอบการแบบนิวนอร์มอลที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยทำการทดสอบเงื่อนไขเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณก่อน โดยตรวจสอบการเกิดปัญหา Multicollinearity ใช้เมตริกซ์สหสัมพันธ์ (Matrix Correlation) ซึ่งค่าต้องไม่เกิน 0.8 ค่า Tolerance มีค่ามากกว่า 0.1 และ ค่า VIF ของตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว มีค่าไม่เกิน 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ หรือไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Wanichbancha, 2011) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ยุคินิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกกับตัวแปรตามความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคินิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ต่อกันโดยทุกตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.536-0.585 ซึ่งไม่เกิน 0.8 ค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระอยู่ระหว่าง 0.509-0.624 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.1 และ ค่า VIF อยู่ในช่วง 1.606-1.968 ซึ่งไม่เกิน 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ หรือไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงสามารถนำตัวแปรไปทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

	BE	EA	EP	ME	Tolerance	VIF
BE	1				0.624	1.606
EA	0.436**	1			0.544	1.821
EP	0.465**	0.462**	1		0.559	1.794
ME	0.514**	0.586**	0.558**	1	0.542	1.845
Y	0.556**	0.584**	0.536**	0.585**	0.509	1.968

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

เมื่อนำมาวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ 2) ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ 3) ด้านทุนทางเศรษฐกิจ 4) ด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอลที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ยุคินิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (Y) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการพยากรณ์ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการ Enter พบว่า ปัจจัยอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ 2) ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ 3) ด้านทุนทางเศรษฐกิจ 4) ด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอลที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคินิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 61.0 ($R^2 = 0.610$) ค่า Adjust R^2 เท่ากับ 0.594 ไม่แตกต่างจากค่า R^2 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผลของตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ มี

ความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยร้อยละ 61 ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 ผลความสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ตัวแปร (ปัจจัยด้านต่าง ๆ)	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	0.023	0.152		3.164	0.003*
ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	0.163	0.070	0.179	3.262	0.001*
ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ	0.184	0.074	0.186	4.228	0.000*
ด้านทุนทางเศรษฐกิจ	0.257	0.080	0.265	6.281	0.000*
ด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอล	0.269	0.082	0.284	6.539	0.000*

R = 0.759, R² = 0.610, AdjR² = 0.594

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยอื่น ๆ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้าน มีอิทธิพลในทิศทางบวกกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และตัวแปรที่มีอิทธิพลกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลมากที่สุดคือ ด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอล ($\beta = 0.284$, $p < 0.01$) รองลงมาคือ ด้านทุนทางเศรษฐกิจ ($\beta = 0.265$, $p < 0.01$) ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ($\beta = 0.186$, $p < 0.01$) และด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมีอิทธิพลน้อยที่สุด ($\beta = 0.179$, $p < 0.05$) และสามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ 2) ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ 3) ด้านทุนทางเศรษฐกิจ และ 4) ด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอลมีความสัมพันธ์และสามารถร่วมกันพยากรณ์ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลได้ร้อยละ 61.0 ทั้งนี้สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z_t = 0.284Z_1 + 0.265Z_2 + 0.186Z_3 + 0.179Z_4$$

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปราย (Conclusion and Discussion)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 52.8 อายุ 20-22 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.50 ศึกษาคณะวิทยาการจัดการ/บริหารธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีภูมิลำเนาครอบครัวประกอบธุรกิจคิดเป็นร้อยละ 55.80 รายได้ครอบครัวต่อเดือน 50,001-100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.70 และไม่มีธุรกิจเป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 77.50 นอกจากนี้ปัจจัยที่มีต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลประเทศไทย โดยรวมมากที่สุด ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาการประกอบการแบบนิวนอร์มอล ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.751) รองลงมาได้แก่ 2. ปัจจัยด้านทุนทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.790) ต่อมา 3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.765) และ 4. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.794) ส่วนความตั้งใจนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.735) โดยมีความคิดเห็นว่ามีเจตจำนงที่จะทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอล อย่างไรก็ตามปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีประสิทธิภาพใน

การพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 61.0 ($R^2 = 0.610$) ค่า Adjust R^2 เท่ากับ 0.594 ไม่แตกต่างจากค่า R^2 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผลของตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ยุคนิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยร้อยละ 61 ทั้งนี้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yothongyot & Sukmuangma (2016) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นของนักศึกษาในการเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับขอบเขตความรู้ที่จะต้องนำเสนอในหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเพื่อสร้างให้เกิดสังคมการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคนิวนอร์มอล โดยมุ่งเน้นเรื่องทักษะสำคัญต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ เช่น การใช้เทคโนโลยีช่วยให้การประกอบการเกิดความทันสมัยเหมาะสม และความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลต่อไป

อีกทั้ง ผลการศึกษาส่งผลให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยสามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงประยุกต์ซึ่งอภิปรายได้ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติจริง ดังนี้ 1) ผลต่อทฤษฎีทางวิชาการ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความตั้งใจของนักศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการ คือ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ajzen (1991) และ Krueger & Carsrud (1993) ที่ระบุว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior - TPB) มีบทบาทสำคัญในการอธิบายความตั้งใจของบุคคลในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ โดยเฉพาะการรับรู้ถึงโอกาสในการศึกษาและการฝึกอบรมที่มีผลต่อความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ Turker & Sonmez Selçuk (2009) ยังสนับสนุนว่าคุณภาพของการศึกษาด้านผู้ประกอบการสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาในการเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง นอกจากนี้ ปัจจัยด้านทุนทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจก็มีบทบาทสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Schumpeter (1934) ที่ระบุว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและโครงสร้างพื้นฐานทางธุรกิจเป็นตัวแปรสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการที่ยั่งยืน 2) ผลเชิงประยุกต์สำหรับผู้ได้รับประโยชน์ สำหรับนักศึกษา การเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการผ่านระบบการศึกษาแบบองค์รวม ส่งผลโดยตรงต่อระดับความตั้งใจของนักศึกษาในการเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การออกแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารธุรกิจเชิงนวัตกรรม ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการดำเนินธุรกิจ นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความพร้อมต่อการเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ สอดคล้องกับ Yothongyot & Sukmuangma (2016) และ Turker & Sonmez Selçuk (2009) ที่ยืนยันว่าการศึกษาด้านผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเริ่มต้นธุรกิจของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล การมีองค์ความรู้ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) และการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) เป็นทักษะที่จำเป็น ซึ่งช่วยเพิ่มศักยภาพให้นักศึกษาสามารถแข่งขันและดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลง สำหรับสถาบันการศึกษา ผลการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาให้มีความพร้อมต่อการเป็นผู้ประกอบการผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับว่า สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kolb, 1984) ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรที่สนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบ การจำลองสถานการณ์ทางธุรกิจ

(Business Simulation) โครงการบ่มเพาะธุรกิจ (Incubator Program) และการฝึกงานในสถานประกอบการจริง (Internship Programs) เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงและมีความสามารถในการดำเนินธุรกิจจริงหลังจากสำเร็จการศึกษา สำหรับหน่วยงานสนับสนุนและภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) รวมถึงศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัย ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและมาตรการสนับสนุนที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ทั้งนี้ การสนับสนุนควรครอบคลุม การจัดสรรทุนเพื่อการเริ่มต้นธุรกิจ (Startup Funding), การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการและนักลงทุน (Entrepreneurial Networking), และการพัฒนามาตรการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Access to Financial Resources) ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการก่อตั้งธุรกิจของนักศึกษา รวมถึงส่งเสริมให้เกิดระบบนิเวศทางธุรกิจที่เอื้อต่อการเติบโตของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Wilson, Kickul, & Marlino (2007) ที่เน้นว่าการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการเป็นผู้ประกอบการในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มอัตราการเกิดของธุรกิจใหม่ในประเทศ

7. การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร

ผลการวิจัยเรื่องนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันขององค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญในหลายประเด็น ดังนี้

1) การพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กร โดยองค์กรสามารถใช้ข้อมูลจากงานวิจัยนี้เพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนา “บุคลากรรุ่นใหม่” โดยเฉพาะในด้าน ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Skills) เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ ความกล้าเสี่ยงอย่างมีเหตุผล และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีบุคลากรที่มีความคิดริเริ่ม (Proactive) และ มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม (Innovation-oriented) มากขึ้น ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้

2) การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมภายในองค์กร โดยองค์กรสามารถใช้ข้อมูลเชิงลึกจากผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบโปรแกรมฝึกอบรมภายใน เช่น “หลักสูตรผู้นำเชิงผู้ประกอบการ” (Entrepreneurial Leadership Program) ที่เน้นการเสริมสร้าง Self-efficacy และทัศนคติเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้พนักงานสามารถคิดเชิงกลยุทธ์และเสนอแนวทางใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การวางแผนสืบทอดผู้นำในองค์กร จากข้อมูลเรื่องความตั้งใจของคนรุ่นใหม่ในการประกอบธุรกิจ องค์กรที่ต้องการสร้างผู้นำในรุ่นต่อไปสามารถใช้ผลวิจัยนี้เป็นแนวทางในการคัดเลือกและบ่มเพาะ “ผู้นำรุ่นใหม่ที่มีลักษณะผู้ประกอบการ” (Entrepreneurial Successors) เพื่อวางแผนการสืบทอดผู้นำอย่างยั่งยืน

4) ประโยชน์ในระดับประเทศ ผลการวิจัยนี้มีความสำคัญต่อการส่งเสริมระบบนิเวศ (Ecosystem) ทางผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง โดยข้อมูลที่ได้สามารถเป็นฐานข้อมูลให้แก่

1. หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA), กระทรวงอุดมศึกษา ฯลฯ เพื่อใช้ในการออกแบบนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการ

2. สถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรผู้ประกอบการรุ่นใหม่

3. หน่วยงานพัฒนา SMEs หรือ Startups ในการออกแบบกลยุทธ์สนับสนุนที่ตรงกับเจตนาและแรงจูงใจของกลุ่มเป้าหมาย

5) การยกระดับขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยการส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ผ่านการใช้ผลการวิจัยนี้ และจะส่งผลต่อการสร้างธุรกิจใหม่ การจ้างงาน และนวัตกรรมในประเทศ ซึ่งถือเป็นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเชิงโครงสร้างระยะยาว (Structural Competitiveness) โดยเฉพาะในภาคบริการ เทคโนโลยี และธุรกิจสร้างสรรค์

8. ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอล สิ่งที่น่าสนใจ สถาบันการศึกษารวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาดำเนินการ คือ

8.1 ข้อเสนอแนะการวิจัย

8.1.1 นักศึกษาจะต้องศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมกับการเป็นผู้ประกอบการ โดยสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องตระหนักตามผลการวิจัยนี้คือ ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาสู่การประกอบการแบบนิวนอร์มอลเพราะเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มศักยภาพและสร้างความสมดุลเพื่อสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ก็ต้องศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้เกิดความพร้อมในทุก ๆ ด้านมากที่สุด

8.1.2 สถาบันการศึกษาควรพิจารณาดำเนินการออกแบบหลักสูตรระดับปริญญาตรีและสร้างรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การคิดเชิงออกแบบ การสื่อสารเพื่อการประกอบการ

8.1.3 สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ และเอกชน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สถานประกอบการจริง สร้างประสบการณ์ที่จะสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดจากการประกอบการจริงในอนาคต

8.1.4 สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน จัดกิจกรรม Pitching เพื่อเป็นแหล่งทุนในการเริ่มต้นธุรกิจ

8.2 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

8.2.1 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย จึงควรเพิ่มการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น

8.2.2 ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ยุคนิวนอร์มอล เช่น การรับรู้ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ และแรงจูงใจต่อการเป็นผู้ประกอบการ เป็นต้น เพื่อให้มีความสามารถในการทำนายที่เพิ่มขึ้น

REFERENCES

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Bailey, K. D. (1987). *Methods of social research* (3rd edition). The Free Press.
- Béchar, J.-P., & Toulouse, J.-M. (1998). Validation of a didactic model for the analysis of training objectives in entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 13(4), 317-332. [https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(98\)80006-2](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(98)80006-2)
- Chuchai, S. (2005). Entrepreneurial potential of Thai university students. *Songkhla Nakarin Journal, Social Sciences and Humanities Edition*, 11(3), 255-273.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3rd edition). John Wiley & Sons.
- Dahleez, K. A. (2009). The role of business incubators in developing entrepreneurship and creating new business start-ups in Gaza Strip. *Journal of Entrepreneurship Development*, 5(2), 112-135. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.30058.41924>
- Gall, M. D., Gall, J. P., & Borg, W. R. (1996). *Educational research: An introduction*. Longman.
- Gibb, A. (2002). Creating conducive environments for learning and entrepreneurship: Living with, dealing with, creating, and enjoying uncertainty and complexity. *Industry and Higher Education*, 16(3), 135-148. <https://doi.org/10.5367/000000002101296234>

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th edition). Prentice Hall.
- Holmgren, C., From, J., Olofsson, A., Karlsson, H., Snyder, K., & Sundström, U. (2005). Entrepreneurship education: salvation or damnation?. *Journal of Entrepreneurship Education*, 8, 7-19.
- International Institute for Trade and Development. (2018). *Development of trade between countries to drive developing countries towards the sustainable development goals (SDGs): Case study of Greater Mekong Subregion (GMS) countries*.
- Kolb, DA (1984). *Experiential learning: Experience is the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
<http://academic.regis.edu/ed205/Kolb.pdf> 1223948
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
<http://academic.regis.edu/ed205/Kolb.pdf> 1223948
- Krueger, N. F., & Carsrud, A. L. (1993). Entrepreneurial intentions: Applying the theory of planned behaviour. *Entrepreneurship & Regional Development*, 5(4), 315–330.
<https://doi.org/10.1080/08985629300000020>
- Likert, R. (1967). *The method of constructing an attitude scale*. In M. Fishbein (Ed.), *Attitude theory and measurement* (pp. 90-95). Wiley.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2007). Economic capital for national development during the 10th development plan. Retrieved from <http://www.nesdb.go.th>.
- Sasananan, M. (2007). *Product design for innovation creation and reverse engineering*. Technology Promotion Association (Thailand-Japan).
- Sahakijpicharn, N., Wongtaweelat, P., Tanitteerapan, T., Narmluk, M., & Suwannakhun, S. (2024). Exploring entrepreneurship among Thai college students through the lens of Theory of Planned Behavior. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Studies*, 426, 1–20.
- Schumpeter, J. A. (1983). *The theory of economic development: An inquiry into profits, capital, credit, interest, and the business cycle* (Vol. 55). Transaction publishers.
- Smithikrai, C. (2005). Training of personnel in the organization. *Bangkok: Chulalongkorn University Printing House*.
- Somsawat, S., Netpradit, N., & Phanpha, P. (2022). Causal influence on performance under the new normal lifestyle base of the MICE business in Thailand. *Christian University Journal*, 28(4), 1–15. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/article/view/253185>
- Suwanmongkol, P. (2014). The role of Rajabhat University and education for democracy. *Praewa Kalasin Academic Journal*, 1(1), 100-108.
https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Praewa-ksu_Journal/article/view/89315/70293

- Turker, D., & Sonmez Selçuk, S. (2009). Which factors affect entrepreneurial intention of university students?. *Journal of European Industrial Training*, 33(2), 142-159. <https://doi.org/10.1108/03090590910939049>
- Vogel D., & Kovacheva V. (2014). Germany, in: A. Triandafillidou, R. Gropas (eds), *European Immigration: A Sourcebook* (second edition), pp. 147–160. Farnham: Ashgate.
- Wanichbancha, K. (2011). *Statistical analysis: Statistics for administration and research*. (13th edition). Chulalongkorn University Press.
- Wannamakok, S., Sissokho, U., & Gates, M. (2020). The influence of innovativeness and attitude on entrepreneurial intention among Thai undergraduate students. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 9(15). <https://doi.org/10.1186/s13731-020-00125-5>
- Wannamakok, S., Sissokho, U., & Gates, M. (2022). University students' entrepreneurial intentions during COVID-19: The perspective of Social Cognitive Career Theory. *Journal of Emerging Market and Innovation*, 18(3). <https://jemi.edu.pl/>
- Wilson, F., Kickul, J., & Marlino, D. (2007). Gender, entrepreneurial self-efficacy, and entrepreneurial career intentions: Implications for entrepreneurship education. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 31(3), 387-406. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2007.00179.x>
- World Bank. 2019. *Principles for Effective Insolvency and Creditor/Debtor Regimes*. Revised. Washington, DC: World Bank. Retrieved from <http://siteresources.worldbank.org/EXTGILD/Resources/5807554-1357753926066/ICRPrinciples-Jan2011.pdf>.
- Wu, J. (2010). The impact of corporate supplier diversity programs on corporate purchasers' intention to purchase from women-owned enterprises: An empirical test. *Business & Society*, 49(2), 359-380. <https://doi.org/10.1177/0007650309360759>
- Ye, Z. M., & Kang, K. W. (2025). The Impact of Entrepreneurial Self-Efficacy and Entrepreneurship on Entrepreneurial Intention: Entrepreneurial Attitude as a Mediator and Entrepreneurship Education Having a Moderate Effect. *Sustainability*, 17(10), 4733. <https://doi.org/10.3390/su17104733>
- Yothongyot, M., & Sukmuangma, S. (2016). Factors influencing undergraduate students' intention to become entrepreneurs: A case study of Bangkok University. *Suthiparithat Journal*, 30(95), 103–115. https://so05.tcithaijo.org/index.php/DPU_Suthiparithat_Journal/article/view/244198/165892
- Zhang, J., & Huang, J. (2021). Entrepreneurial self-efficacy mediates the impact of the post-pandemic entrepreneurship environment on college students' entrepreneurial intention. *Frontiers in Psychology*, 12, 643184. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.643184>

ข้อมูลติดต่อ (Contact Information)

1. แสงสุข พิทยานุกุล (Sangsuk Pitthayanukul)
*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding author)
คณะบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอโยธยา
(Faculty of Business Administration, Institute of Entrepreneurial Science Ayothaya)
E-mail: sangsuk@smooth-e.com
2. สุนีย์ พิทยานุกุล (Sunee Pithayanukul)
คณะบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอโยธยา
(Faculty of Business Administration, Institute of Entrepreneurial Science Ayothaya)
E-mail: sunee@smooth-e.com